

Dziennik Białostocki

Redakcja i Administracja: Białystok, Rynek Kościuszki Nr. 1. Telefon Nr. 63.

W 900 - lecie mocarstwowego stanowiska Polski

Hołd Polski Zmartwychwstałej dla wielkiego twórcy państwa polskiego Bolesława Chrobrego 1025 --- 1925

Z obrad Ligi Narodów

Caruso parlamentu
świata

PAUL BONCOUR

GENEWA 12. 9. — Tel. wł. — W kulaarach — wszyscy są jeszcze pod wrażeniem wspaniałej, skończonej pięknej mowy zastępcy prezesa delegacji francuskiej, Paul'a Boncoura.

Po wczorajszym dniu genialny Francuz, o twarzy Robespiera, nazwanym został „Caruso parlamentu świata”.

Polska w r. 1025

Gruba linja, przerywana oznacza granice Polski z czasów Bolesława Chrobrego.

Niema powodów do obaw

Informuje min. Skrzyński

GENEWA, 12. 9. Minister Skrzyński odbył konferencję z prasą polską, której udzielił następujących wyjaśnień: 1) że pewnym jest, iż sprawy polskie podczas najbliższych rokowań ministrów sojuszniczych i Streseman na nie będą traktowane bez nas

poza nami, ale współcześnie. Rozmowy, dotyczące Polski, odbyły się w tym samym miesiącu i tym samym tygodniu co rokowania w sprawie paktu reńskiego, 2) obie ostatnie noty francuskie zostały

Nadbałtycka unja celna obejmie Łotwę, Estonję i Litwę

WIEDEN 12. 9. W tutejszym konsulacie lotewskim odbyła się konferencja prasowa, na której radca legacji Bilmans, wygłosił, odczyt o gospodarczym i politycznym rozwoju republiki lotewskiej.

Unja celna pomiędzy Łotwą, Estonją i Litwą — oświadczył Bilmans — jest zapewniona, gdyż wszystkie te trzy państwa są krajami rolniczymi i mają wspólne warunki i interesy gospodarcze

Wielki kryzys gospodarczy w Niemczech

Sruba podatkowa hamuje życie ekonomiczne

BERLIN 12. 9. — Tel. wł. — Sruba podatkowa w Niemczech może stać się w najbliższym czasie powodem zahamowania całego życia gospodarczego.

Wskazywanie olbrzymich podatków zdolność konsumpcyjną prze-

ciętnego obywatela niemieckiego zmalała, słabsze przedsiębiorstwa likwidują się, bezrobocie wzrasta. Prasa niemiecka krytykuje politykę finansową rządu i domaga się zmniejszenia podatków.

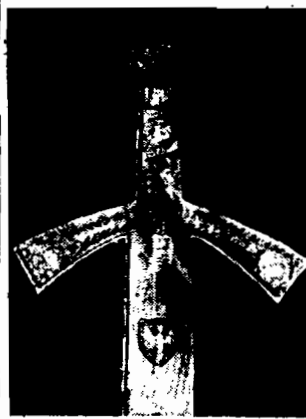
krwią coraz słabszej Polski, aż ją rozwiartował z sąsiadami. Naród w niewoli rozpamiętywał z bólem pamięć pierwszego, wielkiego pogromcy Niemców, a w tem rozpamiętywaniu rosła wcięż postać króla-bohatera.

„W całym tysiącleciu — mówi J. Bartoszewicz — żywota swego, nie miała Polska tak genialnego, tak ogromnego wielkością swoich pomysłów i czynów króla. Wszystko przed nim mroczy się i niknie. Byli znakomici królowie, byli wielcy ludzie w Polsce, co nieraz dźwignęli ojczyznę z toni, zapewni jej wielkość i potęgę, ale żaden z nich nie rozbił większym geniuszem i potężniejszym wpływem, już nie mówimy na losy Polski i Stowiańszczyzny, ale — Europy”.

W przeciągu dziewięciu wieków pamięć Chrobrego przyświecała wszystkim poczynaniom polskim w walce z śmiercynym wrogiem. Nieraz ten wróg padał, upo-

korzony, ale też ucięty hydrze odrastał. Potężniała wciąż pycha potwora, do szafu dochodziła je-

Miecz Bolesława Chrobrego

wyszczepiony o złotą bramę Kijowa.

Przywódca komunistów poleskich wpał ze sztabem w ręce policji politycznej

WARSZAWA, 13. 9. Wykryta przed kilku dniami fabryka fałszywych paszportów naprowadziła policję polityczną na

ślad kryjówki

jednego z najczynniejszych komunistów.

Jeeden z fałszerzy Moszek Gradus na chwilę przed aresztowaniem — wręczył fałszywy paszport niejakiemu Filcowi z Brześcia nad Bugiem.

Przeprowadzony natychmiast wywiad ustalił, że Filc był na gruncie brzeskim

organizatorem i kierownikiem „jacejek” komunistycznych.

Filc rozwijał niezwykle energiczną działalność wyrotową i uchodził za przywódcę ruchu komunistycznego

na Polesiu.

Widząc, że jest obserwowany przez policję polityczną, postanowił Filc

wyjechać do Berlina.

Zamiar ucieczki nie udał mu się jednak. Filc został aresztowany na dworcu głównym na

dwie minuty przed odejściem pociągu.

Zdolano również pochwytać pomocników Filca, dwu braci Ciechanowickich —

którzy odgrywali rolę pośredników i łączników między komitetem centralnym, a komitetem poleskim partii.

Dochodzenie zatacza coraz szersze kręgi i w najbliższych dniach spodziewać się należy

licznych aresztowań

wśród komunistów kresowych. Moszek Gradus został aresztowany w specjalnej celi wozdźnia przy ul. Pawiej.

Filca i braci Ciechanowickich przesłano pod

silną eskortą

do Brześcia nad Bugiem, gdzie przed sądem odpowiedzą za swą zbrodniczą działalność.

ZDEMASKOWANIE FABRYKANTÓW OCTU Spirytus sprzedawali tajnym rozlewniom wódek, a ocet fabrykowali z esencji

Zamiast po 7 zł. 30 gr. rząd dostarczał im alkohol po 65 groszy za litr

WARSZAWA, 13. 9. Lejzor Szlukier, zamieszkały przy ul. Gesiej 17, od dłuższego czasu był podejrzewany o nielegalny handel spirytusem.

Urzednikom kontroli skarbowej udało się wreszcie ustalić, że obywatel ten trudni się

skupywaniem spirytusu przydzielonego przez rząd fabrykom octu, i następnie sprzedaje tajnym

rozlewniom wódek.

Kilkakrotnie rewizje w mieszkaniu Szlukiera nie dały wyników. Dopiero w ubiegłą środę lotny oddział kontroli skarbowej wpadł na właściwy trop.

Wyszło na jaw, że Szlukier przechowuje

go nienawidzić do wszystkiego, co polskie.

Nadeszła wreszcie jeszcze jedna godzina kary, której wyczekiwały pokolenia. Z kłeski wroga powstaje nowa Polska.

Trzydziestomilionowy naród rozpoczyna nowe tysiąclecie swego bytu obok tego samego nieprzejdanego i nieuspokojonego wroga, którego uśmiercał założyciel Polski, Bolesław Wielki. Ale półtora wieku niewoli obudziły w nim drzemające siły rasy. Nowa Polska oprze swą przyszłość na wytrwałej pracy, ładzie, sprawie dliwości i wolności demokratycznej, które uczynią z niej organizm mocny, jednolity, spokojny o swą całość.

U grobu Chrobrego wbijemy dziś sztandar z napisem: Niepodległość. Równość praw, Braterstwo ludów!

ZGON SENJORA SEJMU

KAZIMIERZ BROWNSFORD

Biuro Sejmu otrzymało wiadomość, że poseł Kazimierz Brownsford (Z. L. N.) zmarł ubiegłej nocy w Poznaniu w 69 roku życia.

S. p. Zmarły był członkiem Sejmu ustawodawczego i marszałkiem z wieku w Seimie obecnym.

Położenie kamienia węgielnego pod pomnik Wielkiego króla w Gnieźnie

GNIEZNO, 12. 9. Na uroczystość 900-lecia koronacji Bolesława Chrobrego miasto całe przybrało wyjątkowy wygląd.

Wszystkie domy ozdobiono zielenią i chorągiewkami o barwach narodowych. U wejścia na okazałe udekorowane peron dworca widniał napis: „W progu grodu Lecha witaj, Panie Prezydencie Rzeczypospolitej”.

Na peronie ustawiała się kompania honorowa ze sztandarem i orkiestra.

O godz. 12 m. 45 wśród huków salw armatnich i przy dźwiękach hymnu narodowego wjechał na stację pociąg Prezyden-

ta Rzeczypospolitej, witany wzdłuż drogi przez szpaler delegacji stowarzyszeń ze sztandarami, młodzież szkolną i tłumy publiczności.

Nabożeństwo celebrował ks. biskup Laubitz.

Po nabożeństwie udał się Prezydent na plac Katedralny, gdzie wznosił się olbrzymich rozmiarów medal pomyślnie Bolesława Chrobrego i gdzie ks. biskup Laubitz wygłosił pięknie przemówienie.

Prezydent obejrzał medal pomyślnie i podpisał akt erekcyjny, po czym odbyło się położenie kamienia węgielnego pod pomnik.

Afera przywódcy komunistów gdańskich Raubego

Straty Kasy oszczędności m. Oliwy wynoszą 1.000.000 guldenu

GDAŃSK 12. 9. Organ socjalistyczny „Danziger Volkstimme” występuje dzisiaj przeciwko osławionemu przywódcy tutejszych komunistów, posłowi Raubemu, zarzucając mu nieczyste operacje finansowe.

Wedle doniesień „Danziger Volkstimme” pos. Raube otrzymywał od dłuższego czasu w kasie oszczędności m. Oliwy poważne kredyty, nie mając na nie żadnego pokrycia.

Wysokość tych kredytów przekracza sumę miliona guldenu gdańskich, których kasa oszczędności, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, nie zdoła odzyskać.

Władze wdrożyły dochodzenie w tej sprawie.

Aferą ta przyczyni się niewątpliwie do zakończenia kariery posła Raubego, którego niedawno na polecenie z berlińskiej centrali komunistycznej usunęto z zarządu partii komunistycznej w m. Gdańska.

Tryumf sztuki polskiej

PARYŻ, 9. 9. Profesor Jan Szczepkowski, autor rozgłoszonej kaplicy na wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu, został wezwany do Szwajcarii w celu skomponowania i wykonania wnetrza świeżo zbudowanego kościoła w Romont w kantonie Fryburskim. (PAT).

B. H. Karszalca

Od herszia rozbójników--- do generała kawalerji Wódz bolszewicki marzył o nowem państwie mołdawskiem Bukareszt---niedoszlą stolicą niedoszego samowładcy

W Wiosull, miejscowości położonej na granicy rosyjsko - rumuńskiej odbył się przed kilkoma dniami pogrzeb bolszewickiego generała kawalerji Kotowskiego. Zginął on z ręki swego adjutanta podpułkownika Majorowa. Karjera Kotowskiego miała przebieg iście fantastyczny. Na wysokie stanowisko zaangażował wprost z „posady” herszia bandy zbojckiej. W roku 1917 i 1918 popularne było w Południowej Rosji jego nazwisko i wzbudzało ono strach nie tylko wśród bogatych mieszkańców, ale i wśród żandarmów. Kotowski był bandytą typowym, pomysłowym i niezwykłym odważnym. Skoro wybuchła rewolucja bolszewicka Kotowski był jednym z pierwszych, którzy oddali się na usługi czerwonej armji. W czasie zaciętych walk w Odessie sfornował oddział jazdy, złożony z elementów bardzo podejrzanej wartości moralnej. Oficerami zaś tego oddziału mianował dawnych swych towarzyszy z bandy zbojckiej. W walkach odeskich oddał Kotowski bolszewikom bardzo duże usługi. Mianowano go za generałem i dowódcą sił zbrojnych w okręgu mołdawskim. Czerwony wódz miał jednak większe plany. Nie zadawała mu ranca „rosyjska”, zapragnął stworzyć nowe państwo mołdawskie i stanąć na jego czele. W poufnych rozmowach marzył o zafundowaniu całej Rumunii i z tęsknotą spoglądał na Bukareszt, który obrał sobie za stolicę. Kula rewolwerowa przecięła tę daleko idące rojenia.

Kim zostanę, gdy dorosnę?

To pytanie zadają sobie wszyscy chłopcy poważnie myślący. A już nie umie znaleźć odpowiedzi. Blika się w życiu „szepia się” różnych zawodów i wykołbaj. Patronat nad młodzieżą zrzeszył w zorganizował poradnik w której przeprowadzane są fachowe badania i kandydatów do różnych zawodów. Najrozsądniejsze przyczyny oceniła zdolność chłopców. Egzamin pozwala przez do którego z rzeszności kandydat jest niewłaściwy udzielony. W „Patronacie” więc otrzymać może każdy dorastający chłopiec odpowiedź na dziecinnie pytanie „Kim zostanę?”

Zamknięta brawa, gdy polała się krew... ŚMIERĆ W PASZCZY TYGRYSA podczas przedstawienia cyrkowego

Z Berlina donoszą o okropnej scenie, jaką przeżyła publiczność w cyrku „Krone”. Podczas niedzielnego przedstawienia popisywało się dwanaście bengalskich tygrysów, które wytresował pogramca Jackson. W pewnej chwili wspaniała tygrysica, Queen Mab, faworytka publiczności, odmówiła posłuszeństwa i nie chciała przeskoczyć przez płonąca obroż. Pogromca uderzył ją batem, a wtedy rozjuszone zwierzę rzuciło się na Jacksona i wbiło zęby w jego pierś. Nieszczęśliwy pogramca wyzionął na miejscu ducha. Tygrysica jednak nie dała za wygraną. Zataragała kratami klatki a pod siłą uderzeń pokła jedna sztaba. Zdawało się, iż dzikie zwierzę rzuci się na publiczność. I byłoby się to stało niechybnie, gdyby nie przytomność kłowna, który stanął w uczynnym wymiocie krat i zdezorientował zwierzę.

KORYTARZE BEZPIECZEŃSTWA przy przystankach tramwajowych

W Berlinie wprowadzono bardzo pozytywne rozporządzenie dotyczące bezpieczeństwa publicznego na ulicy. Na przystankach tramwajowych odmierzone części jezdni na t. zw. „korytarze bezpieczeństwa”, odgródzone od reszty ulicy białą linją i obstawione specjalnymi drogowymi znakami, które nakazują autom ominięcie tych wyseppek.

Cziowiek, który puścił w świat 50 miliardów dolarów

Największym fabrykantem pieniędzy na świecie jest bezsprzecznie sir Edwards Meyers, który od dwudziestu pięciu lat poświęca się wyłącznie drukowaniu banknotów dolarowych w Waszyngtonie. P. Meyers obchodził niedawno niezwykły jubileusz: puścił w świat pięćdziesiąt miliardów dolarów. Pod względem mógłby skromny szef drukarni biletów banknotowych konkurować z samym Rockefellerem.

Nowy paragraf do ustaw INSTYTUCJI SPOŁECZNYCH

Grosze publiczne wo'no składać TYLKO W BANKACH PAŃSTWOWYCH

WARSZAWA, 13.9. Ostatnie zachwianie się banków, a wśród nich najważniejszy krach w Banku dla Handlu i Przemysłu wstrząsnęły opinią. Tembardziej, że wiele instytucji społecznych umieściło w tym banku swe fundusze. A fundusze te pochodzą zawsze ze składek publicznych, z których rachunek zdawać trzeba sumiennie, pod okiem nadawcy opinii publicznej całego kraju. Więc niepokój osób, odpowiedzialnych za te pieniądze, wzrasta z każdym dniem, a pismo nasze otrzymuje pytania: — Co czynić? — No, cóż? odpowiedź chyba jasna: — Nie powierzać pieniędzy publicznym przedsiębiorstwom, o-

KARTKI PÓŁTORA ROKU SALI SĄDOWEJ

Kochany Panie Leonie! Sądze, że nie Pan nie ma przecież nieco poufalej otmie, w której do Pana się zwracam, — również przeciakko „wydrukowanu” tego otwartego listu, mającego być wyrazem wdzięczności za przesłanie mi „Kartki p. t. „Półtora roku sali sądowej”.

Napszał ją adwokat Leon Okret, czyli Kochany Pan. Już sam tytuł przysposobiał mi o naszym koleżeńskim i czepry stole „zawadzawców” bądź w wzmianki i sali „Pana, bądź wzmianki i sali „Pana” z koleżeńskimi „zawadzawcami” do „Półtora roku sali sądowej” na temat pańskiej książki.

Wzłasc o przeszłość, napełnił niedługożakwie zestawiony ją z tematem „Półtora roku sali sądowej” na temat pańskiej książki.

Wzłasc o przeszłość, napełnił niedługożakwie zestawiony ją z tematem „Półtora roku sali sądowej” na temat pańskiej książki.

Kandydat na tron Polski pozwany przed sądy włskie PRZEZ WŁASNĄ SŁUŻBĘ

(Od własnego korespondenta)

Rzym, we wrześniu. Najpowaźniejszy dziennik włoski, „Corriere della Sera”, podał depesze otrzymaną z Wiednia, głoszącą o znacznym ożywieniu ruchu monarchistycznego w Polsce. Dziennik jako przywódce tego ruchu podawał generała Dowbor - Muśnickiego oraz profesora Grabowskiego (?). Kandydatem, mającym rzekomo największe szanse do tronu polskiego, jest zaproponowany przez hr. Broel - Platera, mieszkający w Paryżu książę Syxtus Burbon - Parma. Polak, przeczytawszy te notatkę, roześmiał się i wrzucił gazetę do kosza. Alści pisma dzisiejsze przynioszą wiadomość wielce sensacyjną, dotyczącą owego „kandydata” — przeto ku ewentualnej przestrożce „polskich monarchistów” oraz ku ostrożniejszemu stawianiu kandydatów, podajemy do wiadomości co następuje: Dnia 13 października r. b. odbędzie się przed sądem w Viareggio rozprawa sądowa, w której oskarżonymi będą liczne głowy mniej lub więcej koronowane. A było to tak: przed kilku laty zmarł pod Viareggio w posiadłości swej książę Robert Burbon - Parma, pozostawiając swym spadkobiercom testament, mocą którego cała służba, w liczbie 15 osób, będąca u niego od lat co najmniej dziesięciu, miała otrzymywać nadal pełne wynagrodzenie, jak za jego życia. Spadkobiercy księcia rychło za pomnieili o jego ostatniej woli. Służba od marca roku 1918 nie otrzymała ani grosza i wszelkie dopominanie się jej o swe prawa pozostało bez skutku. Wzięto się więc na sposoby ostrzejsze, i pozwano do sądu spadkobierców zmarłego Burbona. Oto ich lista: — książę Syxtus Burbon - Parma, niefortunny kandydat do tronu polskiego; — Król bułgarski Borys, jego brat i siostry; — Ex - cesarzowa austriacka, Zyta; — oraz szesnacie osób z tej samej rodziny Burbonów, zamieszkałych bądź we Włoszech, bądź we Francji, Angliji i Bawariji. Skandaliczny ten proces ściągnęli niewątpliwie do Viareggio setki ciekawych, gdyż, jak twierdzą, wiele z pośród głów koronowanych, zjawi się osobiście na procesie. Sądziwym jednak, że niezależnie od wyroku, jaki wyda sąd włoski, z kandydaturą księcia Syxtusa na tron polski możnaby się wstrzymać bez uszczerbku dla naszego państwa. Calabrese.

Bransoletka ks. Józefa Poniatowskiego, dar Napoleona I

NA RZECZE PIĄKNEJ AMERYKANKI Pani Betty Lannon z Brooklynu w A-przez Napoleona I-go ks. Józefowi Poniatowskiemu podarowała piękny bransoletkę o wartości przeszło 1000 laty, w której wartości materjalnej i historycznej Amerykanizacja Ameryki bransoletka ks. Józefa na 250.000 dolarów.

80 KRUCYFIKSÓW I RÓŻAŃCÓW ofiarował Ojciec święty radnym miasta Paryża

Przed kilku dniami przyszła z Rzymu pod adresem prezydenta paryskiej rady miejskiej skrzynka, wysłana na zlecenie Ojca Świętego. Skoro otwarto skrzynkę, znalezione w niej osiemdziesiąt krucyfików i tyleż różańców, poświęconych przez Głową Kościoła. Prezydent Rady miejskiej polecił sporządzić 80 pakietów i odesłać je pod adresem 80 radnych Paryża. Można sobie wyobrazić zdziwienie, z jakim przyjęli radni ten podarunek i polecił odesłać go proboszczowi tej parafji, w której zamieszkiwał. Przez przesłankę tej ofiary, Ojciec święty odzajemnił się paryskiej Radzie miejskiej za dar, który złożyła dla kaplicy Sykstuskiej, podczas pobytu w Paryżu świątobliwych paneskich.

Kto najszybciej lata? Oczywiście — ludzie Nowego Świata

Do Paryża przybyło w ciągu sierpnia przeszło 3,700 podróźnych drogą napowietrzną. Według obliczeń, dokonanych na lotnisku paryskim w Bourget, w liczbie tej było 2,400 amerykańców, 700 angiłków, a 120 francuzów, reszta Innych narodowości.

Pralnie brudnych banknotów

Niezwykła nowość w sklepach londyńskich Kupiectwo angielskie podjęło walkę przeciw niehigienicznemu pieniądzom papierowym, które są rozsadnikami bakterji. Wielu kupców odmawia wpro przyjęcia pobrudzonych i zanieczyszonych banknotów.

Złodzieje kradną radjum

WIEDEN 13.9. Z Preszurga donoszą, że z gabinetu fizycznego tamtejszego uniwersytetu nieznanymi osobnikami skradł kawałek radjum, wartości przeszło miliona złotych.

Australia znosi karę śmierci

Uchwała parlamentu w Melbourne LONDYN, 13.9. Według doniesienia z Melbourne, parlament australijski uchwalił ustawę, znoszącą karę śmierci.

Najpiękniejsza kobieta Indji

Wielki sukces przyniosła Najpiękniejsza Kobieta Indji uchodząca za największą piękność Indji uchodziła jako tancerka hinduska Naidu, znana także jako tancerka z wielu estrad swego ojczyzny azjatyckiej, Ameryki i Europy. Księżniczka Naidu przybyła niedawno do Londynu, skąd rozpoczęła swoje nowe tournée artystyczne witała wspaniale z entuzjazmem.

